

prof. dr hab. n. med. Piotr Major
Klinika Chirurgii Ogólnej, Onkologicznej i Metabolicznej
II Katedra Chirurgii Ogólnej
Uniwersytet Jagielloński Collegium Medicum

Ocena
rozprawy doktorskiej
lek. Małgorzaty Dobrzyckiej

Rozprawa doktorska zatytułowana „**Rola otyłości w leczeniu przewlekłej niewydolności nerek metodą transplantacji nerki**” jest wnikliwą i szeroką analizą wpływu otyłości na przebieg zabiegu przeszczepienia nerki oraz bezpieczeństwo i skuteczność operacyjnego leczenia otyłości u pacjentów z przewlekłą chorobą nerek. Wybór takiej tematyki badawczej w kontekście problemu otyłości postrzeganej jako choroba cywilizacyjna, towarzyszących jej chorób oraz wpływu otyłości na leczenie innych jednostek chorobowych uważam za bardzo trafny i potrzebny. Otyłość jest związana z patogenezą przewlekłej choroby nerek, może nie tylko wpływać na kwalifikację do przeszczepienia nerki, ale także na wczesne i odległe wyniki leczenia operacyjnego. Co raz częściej w codziennej praktyce klinicznej sięga się po chirurgiczne metody leczenia otyłości jako leczenia pomostowego („bridge therapy”) będące przygotowaniem do właściwego leczenia choroby podstawowej – w przypadku przewlekłej choroby nerek – przygotowaniem do przeszczepienia nerki. Wybór takiej tematyki rozprawy doktorskiej jest więc bardzo aktualnym i interesującym tematem zarówno pod kątem naukowym jak i praktycznym.

Przedstawiona mi do oceny rozprawa doktorska została zrealizowana w Klinice Chirurgii Ogólnej, Endokrynologicznej i Transplantacyjnej Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego będącej jednym z wiodących ośrodków bariatrycznych i transplantacyjnych w

Polsce, co daje gwarancje najwyższej jakości wyników uzyskanych w trakcie rzetelnie przeprowadzonych badań.

Rozprawa posiada nowoczesną formułę, opartą o cykl 3 publikacji, których pierwszym autorem jest doktorantka. Wszystkie prace stanowiące podstawę rozprawy doktorskiej zostały opublikowane w czasopismach o międzynarodowej renomie, indeksowanych na Liście Filadelfijskiej. Łączna wartość współczynnika Impact Factor cyklu wynosi 9,093 punktów, a łączna wartość punktów MNiSW to 280. Dwie publikacje to prace oryginalne, jedna to praca przeglądowa.

Praca liczy łącznie 63 strony i składa się z 5 rozdziałów. Do rozprawy dołączono 3 publikacje stanowiące cykl. Autorka zamieściła również polsko i angielskojęzyczne syntetyczne podsumowanie pracy doktorskiej, listę piśmiennictwa, wykaz skrótów oraz słów kluczowych.

Wstęp zawiera syntetyczne opracowanie dotyczące rosnącego problemu otyłości w kraju i za granicą. Autorka zwraca uwagę na rolę otyłości w patogenezie i leczeniu przewlekłej choroby nerek. Kluczowym stwierdzeniem we wstępie, stanowiącym moim zdaniem główne uzasadnienie do podjęcia wybranej tematyki badania jest zidentyfikowanie otyłości jako jednostki chorobowej będącej barierą do leczenia schyłkowej niewydolności nerek metodą transplantacji nerki. Doktorantka jednoznacznie wskazuje, że otyłość istotnie wpływa na ryzyko okołoperacyjne i wyniki leczenia metodą transplantacji nerki. Leczenie chirurgiczne otyłości przed zabiegami transplantacji może stanowić szansę dla pacjentów i jest przedmiotem dyskusji w aktualnych zaleceniach. W te dyskusje doskonale wpisuje się recenzowana praca, a sam wstęp stanowi wartościowe wprowadzenie w dalsze etapy rozprawy.

Cele pracy i założenia zostały jasno sformułowane. Zarówno główne jak i szczegółowe cele pracy zostały zawarte w kolejnych publikacjach stanowiących cykl i wspólnie tworzą spójną całość. Bardzo istotnym z praktycznego punktu widzenia celem pracy była ocena stopnia redukcji masy ciała u pacjentów z przewlekłą chorobą nerek zakwalifikowanych do leczenia bariatrycznego.

Jako praktykujący chirurg, wykonujący na co dzień operacje bariatryczne uważam, że zaproponowane cele odpowiadają szeroko obserwowanym trendom poszukiwania nowych zastosowań dla wykorzystywania chirurgii bariatrycznej i metabolicznej – tu jako leczenia pomostowego chorych ze schyłkową niewydolnością nerek.

W dalszej części rozprawy doktorskiej przedstawiono kolejne publikacje stanowiące cykl. Dwie publikacje to prace oryginalne, a jedna stanowi pracę przeglądową. Chciałbym podkreślić, że każda z prac przed publikacją była poddana ocenie niezależnych recenzentów w danym czasopiśmie, a fakt opublikowania ich w renomowanych periodykach świadczy o ich wysokiej jakości i wartości naukowej.

Pierwsza publikacja cyklu pt. *„Pretransplant BMI significantly affects perioperative course and graft survival after kidney transplantation – retrospective analysis”* opublikowana w czasopiśmie Journal of Clinical Medicine jest analizą związku BMI biorcy nerki z przebiegiem okołoperacyjnym przeszczepienia nerki i wyników pooperacyjnych. Ocenie poddano 433 biorców nerki od dawców zmarłych w latach 2014-2017, leczonych w jednym ośrodku transplantacyjnym. Leczenie u pacjentów z wysokim BMI wiązało się z dłuższym czasem zabiegu, większym odsetkiem powikłań ale co chyba najbardziej istotne z gorszymi odległymi wynikami leczenia.

Jako recenzent odczuwam jednak pewien niedosyt związany z wyborem czasopisma, w którym została opublikowana tak wartościowa praca. Praktyki publikacyjne grupy MDPI – wydawcy JCM budzą co raz więcej kontrowersji w środowisku akademickim. Zgromadzony materiał, metodologia i wyniki z pewnością zostały by docenione przez redakcję innego, wartościowego czasopisma. Moja uwaga nie pomniejsza jednak wartości samej pracy, którą oceniam wysoko.

Druga publikacja opublikowana w 2020 roku w renomowanym czasopiśmie Obesity Surgery pt. *„Weight Loss After Bariatric Surgery in Morbidly Obese End-Stage Kidney Disease Patients as Preparation for Kidney Transplantation. Matched Pair Analysis in a High-Volume Bariatric and Transplant Center”* stanowi analizę przedoperacyjnej i pooperacyjnej utraty masy ciała u pacjentów ze schyłkową przewlekłą niewydolnością nerek (PChN) w porównaniu z pacjentami bez schyłkowej PChN operowanych z powodu otyłości chorobliwej. Przedstawione wyniki jednoznacznie pokazują, brak różnic zarówno w zakresie przed jak i pooperacyjnej redukcji masy ciała u chorych z przewlekłą chorobą nerek w porównaniu z pacjentami bez schyłkowej niewydolności nerek co pokazuje na skuteczność takiego leczenia.

W **trzeciej** pracy pt. *„Obesity in work-up of kidney transplant candidates – review of clinical practice guidelines”* oceniono aktualne zalecenia leczenia otyłości w okresie

poprzedzającym przeszczepienie nerki. Przegląd systematyczny przeprowadzono zgodnie z wytycznymi Preferred Reporting Items for Systematic Review and Meta-Analyses (PRISMA) i opublikowano w czasopiśmie European Journal of Transplantation and Clinical Medicine. Niestety obecne wytyczne nie uwzględniają roli chirurgicznego leczenia otyłości w tej grupie chorych. Wnioskiem płynącym z badania, który przedstawiła doktorantka jest konieczność aktualizacji wytycznych w oparciu o wyniki dostępnych, najnowszych badań uwzględniających chirurgiczne metody leczenia otyłości.

W kolejnej części dysertacji autorka przedstawiła rozbudowane **wnioski**, znajdujące w dobre uzasadnienie w przeprowadzonych badaniach i w pełni odpowiadające na zadane w rozprawie doktorskiej pytania badawcze.

W spisie **Piśmiennictwa** doktorantka zebrała 17 pozycji. Dodatkowo każda z przedstawionych w cyklu prac również posiada adekwatny spis piśmiennictwa. Wszystkie pozycje literatury są dobrze dobrane, a ich zastosowanie jest jak najbardziej celowe. Znalazły się tam bardzo istotne i niezbędne z punktu widzenia wartości całej rozprawy pozycje historyczne oraz najbardziej aktualne, współczesne doniesienia. Doktorantka uwzględniła zarówno piśmiennictwo krajowe jak również odniosła się do literatury międzynarodowej co świadczy o dogłębnej znajomości tematyki badania.

Z obowiązku recenzenta chciałem zwrócić uwagę na sam układ pracy, który w moim odczuciu nie jest optymalny. Nie widzę również konieczności dublowania w rozprawie tak dużej części wyników, które recenzent może znaleźć w dołączonych publikacjach. Do pracy nie dołączono również odpowiednich zgód Komisji Bioetycznej uzyskanych na realizację badań. Te drobne niedociągnięcia nie umniejszają jednak wartości naukowej rozprawy doktorskiej którą oceniam bardzo dobrze.

Podsumowanie

Przedstawiona praca stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego i spełnia kryteria rozprawy doktorskiej zgodnie z wymogami art. 187 Ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 478 ze zm.). Uważam, że doktorantka spełnia wszystkie wymagane warunki o ubieganie się o stopień doktora nauk medycznych. Wniosuję zatem do Wysokiej Rady Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego o dopuszczenie lekarz **Małgorzatę Dobrzycką** do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Kraków, dnia 15 listopad 2022 r.

prof. dr hab. n. med. Piotr Major